

N:o 22.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887; gifven Stockholms slott den 23 januari 1903.

Under åberopande af härvid fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga bilagda förslag till förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887.

I sammanhang härmed föreslår Kungl. Maj:t,

att hvad sålunda i afseende å förhöjningen af brännvinsskatten stadgas skall lända till efter rättelse från och med dag, som, efter af Riksdagen därom fattadt beslut, af Kungl. Maj:t kungöres;

att bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft från och med dag, som, efter det Riksdagen fattadt beslut om upphäfvande af majs-tullen, af Kungl. Maj:t kungöres;

att skatt vid denaturering af brännvin skall intill den 1 oktober 1903 restitueras med 50 öre för litern;

att bestämmelserna angående den förhöjda restitutionen vid utförsel skola tillämpas från och med den 1 januari 1904 samt

att öfriga bestämmelser skola träda i kraft den 1 oktober 1903.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Ernst Meyer.

Förslag

till

*förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i nådiga
förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin
den 13 juli 1887.*

§ 3.

För brännvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med allenast de inskränkingar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna. Äfven må användas alla slags råämnen, majs och utländsk potatis dock endast i den ordning här nedan sägs samt malen spannmål allenast under den särskilda kontroll, som af Kungl. Maj:t föreskrifves.

§ 4.

1. Den, som vill idka brännvinstillverkning, skall minst tio dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla sådant hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, med uppgift å så väl stället för tillverkningens bedrifvande som ock dagen, då den skall taga sin början, samt därvid aflämna bevis, att han är behörig att utöfva brännvinstillverkning. Af bolag tillämnad brännvinstillverkning skall anmälas af den, som enligt gällande lag äger för bolaget föra talan, och skall därvid lämnas uppgift om samtliga delägare i bolaget. Finner Kungl. Maj:ts Befallningshafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillståndsbevis utfärdadt. Dock må sådant bevis icke utfärdas för den, hvilken blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmälas i §§ 23 och 25 i denna förordning.

2. Vill tillverkare för brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, göra därom skriftlig anmälan hos den vid bränneriet anställda kontrollören minst tre dagar, innan den första inmäskningen däraf är afsedd att ske. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan dels ock ofördröjligen därom underrätta Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören.

§ 6.

1. Vill brännvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han därom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anställd vid bränneriet, minst tre dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja afsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller däri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit väsentligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren gjort skriftlig anmälan därom. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan dels ock ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, där tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden äga rum utan förnyad anmälan, som i § 4 mom. 1 sägs.

3. Om tillverkare, som anmält sig ämna vid brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, vill upphöra med användningen af dylika råämnen före den allmänna tillverkningstidens utgång, göra han därom anmälan på sätt i mom. 1 sägs; och skall, då sådan anmälan sker, förfaras på sätt i samma mom. föreskrifves.

4. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

§ 7.

Om anmäld brännvinstillverkning ej företages inom tre tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid eller brännvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i § 6 mom. 1 omförmäles, eller utan Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift och ej inom tre tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, ånyo företages, åligger

det brännvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningen sålunda icke utöfvats, gälda på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

§ 8.

Förteckning öfver anmälningar och uppgifter enligt § 4 mom. 1 och § 5 skall af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det sådan anmälan skett och till finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå första helgfria dag i hvarje vecka.

§ 10.

1. För brännvin, tillverkad inom landet, skall efter afdrag af två procent, som äro skattefria, tillverkaren påföras skatt med 65 öre för hvarje liter af normalstyrka, hvarmed förstås brännvin, som vid + 15° å Celsii termometer innehåller 50 volymprocent alkohol.

2. Inbetalning af tillverknings-skatt verkställs i landtränteriet, dock hvarje gång icke för mindre än 1,500 liter.

3. Vid utförsel af brännvin må, efter hvad särskildt finnes stadgadt, åtnjutas restitution med 66,3 öre för hvarje liter renadt och med 65 öre för hvarje liter icke renadt brännvin af normalstyrka.

4. Restitution af tillverknings-skatt må under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t vill föreskrifva, åtnjutas

för brännvin, som vid staten tillhörigt krutbruk användes för tillverkning af krut, afsedt för krigsbruk eller för öfningar i försvars-ändamål;

för finkelolja, afsedd till tekniskt ändamål; samt

för brännvin, som gjorts till förtäring obrukbart (denaturerats).

För brännvin, som denaturerats vid bränneri, där tillverkningsrätt gäller, må åtnjutas skattefrihet.

Afgift för undersökning af finkelolja i och för restitution af tillverknings-skatt utgår med två öre och för denaturering af brännvin med ett öre för hvarje liter af normalstyrka.

§ 11.

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart brännvin för hela den tid tillverkningsrätten gällt, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed

det tillverkade litertalet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet understiger ett efter en medeltillverkning af 500 liter beräknadt tillverkningsbelopp. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i § 6 sägs, eller Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift; och ankomme på Kungl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då brännvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

2. Har tillverkningen vid ett och samma bränneri under tiden från den 1 oktober till den 1 därpå följande maj öfverstigit 600,000 liter beskattningsbart brännvin eller under tiden från den 1 maj till den 1 oktober öfverstigit 435,000 liter, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 5 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade litertalet öfverstiger i förra fallet 600,000 liter och i det senare 435,000 liter.

3. De enligt mom. 1 och 2 utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landtränteriet. Sker det ej, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande ofördrojligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård kvarvarande brännvinet utgöra pant för afgifterna.

4. För brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt § 4 mom. 2 majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis i landtränteriet, dock hvarje gång icke för mindre än 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.

§ 25.

1. Den, som vid brännvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det brännvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kan lönligen uttagas, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör åverkan å den i bränneriet uppsatta

kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där försmällning skett i större omfattning eller omständigheterna eljest äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade brännvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med därtill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga brännvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

2. Har tillverkare vid brännvinstillverkning utan anmälan, som i § 4 mom. 2 sägs, användt majs eller utländsk potatis, erlægge han för allt det brännvin, som vid bränneriet tillverkats under den tid, då tillverkning där pågick på grund af samma tillståndsbevis, som gällde, när den olofliga användningen af nämnda råämnen ägde rum, en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter, dock minst 500 kronor.

3. Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med att olofligen bortföra brännvin från nederlaget eller bryter han kronans lås, som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete från och med två månader till och med ett år. I fall det olofligen bortförda brännvinet återfinnes, vare det förverkadt; kan det ej tillrättaskaffas, gälde tillverkaren dess värde.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23
januari 1903.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: CRUSEBJÖRN,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer anmälde en af statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet den 6 juni 1900 aflåten skrifvelse med begäran om utredning, huruvida en sänkning af det under de senaste åren gällande priset å majs med 3,7 öre för kilogram motsvarande majstullens hela belopp, skulle kunna antagas komma att verka därhän, att brännvinsbränning af potatis, odlad inom landet, blefve afsevärdt försvårad eller omöjliggjord, samt, för den händelse så skulle visa sig blifva förhållandet, huruvida och i så fall hvilka åtgärder lämpligen skulle kunna vidtagas för att, utan att kontrollen blefve försvagad, brännvin, tillverkad af majs, kunde blifva beskattadt högre än sådant, tillverkad af potatis; i anledning af hvilken skrifvelse chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå den 19 december nämnda år afgifvit infordradt memorial.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Odelberg anförde: Frågan om sänkning eller upphäfvande af den sedan år 1887 utgående tullen å majs har årligen sedan flere år tillbaka varit föremål för lifliga öfverläggningar inom Riksdagens båda kamrar på grund af i ämnet väckta motioner, men Riksdagen har hittills, dock ej med någon betydande majoritet, afslagit samtliga ifrågavarande framställningar. Betydelsen för landets jordbruk att erhålla ett så näringsrikt kreatursfoder som majs till billigare pris än hvad nu är möjligt, då detta sädeslag är belagdt med en tull af 3,7 öre per kg., är enligt min åsigt så stor, att frågan om denna tulls afskaffande ej längre bör undanskjutas, utan af Eders Kungl. Maj:t föreläggas innevarande års Riksdag till afgörande.

Förutsättningen för ett lönande jordbruk i den ojämförligt största delen af landet är, att detsamma grundar sig på en intensiv kreaturskötsel och mejerihandtering. På denna väg hafva äfven landets jordbrukare sedan en lång följd af år inslagit, hvarföre ock den för foderväxter och rotfrukter använda arealen år efter år stegrats. Detta system har visat sig mäktigt att föra modernäringen framåt, och i synnerhet var utvecklingen under de senaste årtiondena af det förra århundradet, storartad. Landets export af lefvande kreatur, kött, fläsk, smör och ägg steg år efter år, och smörexporten intog till och med snart andra rummet bland landets exportartiklar. En beklaglig förändring härutinnan har dock under de senaste åren inträffat, i det exportsiffrorna varit i stadigt sjunkande, och hvad beträffar artiklarne fläsk och ägg har till och med ett importöfverskott uppstått, uppgående under år 1901, det senaste för hvilket officiella siffror föreligga, för fläsk till ej mindre än 9 millioner kg. och för ägg till 3½ millioner tjog, representerande tillsammans ett värde af omkring 10 millioner kronor. Orsakerna till denna tillbakagång har man velat söka icke uti en minskad produktion utan uti en ökad konsumtion af lifsförnödenheter inom landet, en följd af de genom industriens uppsving ökade arbetsförtjänsterna, men om också denna förklaringsgrund i någon mån kan vara riktig hvad vissa utaf ifrågavarande produkter beträffar, så är dock detta ej förhållandet med alla, ty en tillbakagång af landets fläskproduktion kan dock påvisas. I alla händelser borde jordbruket kunna möta en ökad konsumtion af lifsförnödenheter inom landet, utan att följden däraf skulle blifva en så betydlig tillbakagång i exporten däraf, som nu varit förhållandet. Orsakerna härtill äro nog flere, men en af de viktigaste torde få sökas däruti, att betingelserna för en billig produktion ej blifvit hos oss så tillgodosedda, som i andra länder, fram-

förallt i Danmark, hvilket senare land är vår främste medtäflare på den utländska marknaden. Ifrågavarande land har ej att uppvisa någon tillbakagång i produktionen af landtmannaprodukter, utan dess export af dylika inom landet producerade varor växer år efter år och uppgick under år 1901 till den häpnadsväckande höga siffran af 262 millioner kronor, däraf 60 millioner för fläsk, 132 millioner för smör och 21 millioner för ägg. Dessa siffror tala ett tydligt språk och bära äfven vittne om, att de medel, af hvilka det danska jordbruket begagnar sig för vinnandet af ett dylikt resultat, äro efterföljansvärda. Uppskjuta vi allt för länge att draga fördel af dessa lärdomar, kan med skäl befaras, att vi komma att se oss år efter år allt mer och mer undanträngda från den utländska marknaden och kanske till sist få upptaga en hård strid för att försvara den inhemska. En intensiv foder- och rotfruktsodling, höjandet af det lilla landbrukets afkastningsförmåga, ett i hög grad utveckladt föreningsväsende m. m. hafva visserligen förhjulpat det danska jordbruket till den höga ståndpunkt, som detsamma för närvarande intager, samt att nedbringa produktionspriset på en stor del landtmannaprodukter, men härtill har på samma gång i hög grad medverkat den möjlighet, som står de danska jordbrukarne till buds, att, utan erläggande af någon tull, importera de billigaste och bästa kraftfodermedel, som på världsmarknaden stått till buds. Ett dylikt kraftfodermedel hafva Danmarks jordbrukare funnit i majs, af hvilket sädesslag under åren 1899—1901 till Danmark importerats i medeltal årligen omkring 400 millioner kg. Det är också hufvudsakligen användandet af majs till foder, som Danmark har att tacka för sin betydande fläsk- och äggproduktion. Vårt lands jordbrukare hafva däremot varit helt och hållet utestängda från en dylik hjälpkälla. Att under sådana förhållanden striden om afsättning af landtmannaprodukter på den utländska marknaden blir ojämn och måste sluta med nederlag för oss är uppenbart.

Man kan med skäl uppställa den frågan, hvarför majs blifvit belagd med tull, då detta sädesslag ej kan inom landet odlas. Orsaken får kanske hufvudsakligen sökas i den ganska allmänt utbredda föreställningen, framförallt bland landets potatisodlare, att majs, såsom mycket stärkelserik och till följd däraf ett ypperligt råämne för brännvinsbränning, skulle, i händelse dess pris blefve allt för lågt, komma att för ifrågavarande ändamål användas i så stor utsträckning, att potatisodlingen för brännvinsbränning, som i vissa trakter af landet bedrifves i ganska stor skala, komme att blifva mindre lönande eller kanske till och med omöjliggöras. En dylik farhåga är allt för öfverdrifven. Af

en långt större fara hotas då den inhemska potatisodlingen genom den under de senaste åren i stor skala verkställda importen af stärkelserik, billig tysk potatis.

För att emellertid få denna fråga fullständigt utredd, aflät jag den af chefen för finansdepartementet nu anmälda skrifvelsen. Af det yttrande i ämnet, chefen för kontroll- och justeringsbyrån afgifvit, framgår, att några afsevärda svårigheter ej förefinnas för att belägga brännvin, tillverkad af tullfritt importerad majs, med högre skatt än sådant, tillverkad af inom landet odlad potatis. Härigenom skulle således ett af de ifrigast åberopade skälen för bibehållandet af majs-tullen vara undanröjdt.

Visserligen har äfven anförts, att upphäfvandet af majstullen skulle vara första steget till borttagande af öfriga spannmålstullar och på sådant sätt jordbruket beröfvas ett välbehöfligt skydd för den inhemska råg- och hveteodlingen, men en dylik farhåga synes mig vara grundlös. Snarare finner jag, att ett envist fasthållande af en tullsats, af hvilken jordbruket tillskyndas en betydande förlust, mera är ägnadt att skada än att befästa det protektionistiska systemet.

Den uppfattningen slutligen, att majstullen skulle verka som skyddstull för råg- och hveteodlingen, kan jag på intet sätt dela. Så skulle visserligen vara förhållandet, om majs kunde såsom människoföda ersätta råg eller hvete och hela vårt behof af brödsäd producerades inom landet, men så länge importöfverskottet af ifrågavarande sädesslag uppgår till nära 300 millioner kg., kan en uppblandning af majs mjöl i råg- eller hvetemjöl — förutsatt att den konsumerande allmänhetens smak underkastade sig ett dylikt försök — ej verka till skada för den inhemska odlingen utan blott till minskning af den nu alltför stora råg- och hveteimporten.

Med anledning af hvad jag anført och då jag är fullt och fast öfvertygad, att ett billigare pris på majs i väsentlig grad kan verka till höjandet af produktion af de jordbruksnäringens alster, hvartill vårt lands läge och klimatiska förhållanden hänvisa, får jag, under förutsättning att brännvin, tillverkad af majs, åsättes en högre skatt än sådant, tillverkad af inom landet odlade råvaror, såsom min åsikt uttala, att hos Riksdagen bör göras framställning om upphäfvande af den nu utgående tullen å omalen majs.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Meyer yttrade:

Då af skäl, som chefen för jordbruksdepartementet anført, framgår, att borttagande af tullen å omalen majs är af stor betydelse för

det svenska jordbrukets utveckling, anser äfven jag, att hos Riksdagen bör göras framställning om upphäfvande af nämnda tull.

Under förutsättning af bifall härtill anhåller jag nu att få yttra mig rörande den inverkan på brännvinstillverkningen, borttagandet af tullen å omalen majs kommer att medföra, äfvensom angående de ändringar i gällande förordning angående villkoren för tillverkning af brännvin, som däraf påkallas; och torde det tillåtas mig att i detta sammanhang jämväl erinra om några andra förhållanden, som äro af beskaffenhet att böra föranleda ändring i nämnda förordning.

Enligt uppgifter, hämtade ur kommerskollegii underdåniga berättelser angående handeln för åren 1893—1901, har under nämnda år priset på majs växlat mellan lägst 7 kronor och högst 10 kronor för 100 kg. oberäknadt tullafgiften. Om efter majstullens borttagande priset på majs kommer att ställa sig så lågt, som nu nämnts, eller, till följd af prisfall å världsmarknaden, kanske ännu lägre, blifver däraf antagligen en följd, att majs kommer att i betydlig mängd användas till brännvinstillverkning, hvarigenom priset på det hufvudsakliga råämnet för brännvinstillverkningen, nämligen potatis, kommer att i afsevärd mån nedtryckas. I anledning häraf måste i sammanhang med borttagande af tullen på majs särskilda åtgärder vidtagas till förekommande af en vidsträckt användning af majs vid brännerierna än under nuvarande förhållanden äger rum. I sådant afseende erbjuda sig två metoder, antingen att belägga den till brännvinsbränning använda majsen med en särskild afgift eller ock att påföra det af majs tillverkade brännvinet högre skatt än annat brännvin.

Angående dessa två metoder yttrar chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå i förenämnda af honom afgifna memorial:

»Om den förstnämnda metoden väljes, måste inmäskningarna vid bränneriet underkastas en noggrann kontroll. Redan nu utöfvas en viss kontroll öfver dem, till hvilket ändamål tillverkaren är skyldig att dagligen lämna kontrollören uppgift öfver råämnenas myckenhet och beskaffenhet samt tillhandahålla behöfliga mätnings- och vägningsredskap. Kontrollören åligger att med uppmärksamhet följa inmäskningen, att understundom närvara vid råämnenas uppvägning och kontrollera dennas riktighet, att uppmäta mäskens volym och undersöka dess sockerhalt samt häröfver föra journal äfvensom att i enlighet med kontroll- och justeringsbyråns särskilda föreskrifter af dels råämnenas mängd, dels mäskens volym och sockerhalt beräkna det brännvinsutbyte, som borde erhållas, och därmed jämföra det af brännvinskontrollapparaten

angifna utbytet. På detta sätt erhålles en sekundär kontroll öfver brännvinstillverkningen. Om nämligen kontrollapparatusens utslag i betydligare mån understiger det beräknade utbytet eller plötsliga växlingar i detta uppstå, får kontrollpersonalen sin uppmärksamhet fäst på förhållandet och kan vidtaga behöfliga åtgärder för att utröna, huruvida möjligen ett fel hos kontrollapparaten eller en försnillning föreligger. Härtill kan den nuvarande kontrollen öfver inmäskningarna vara tillräcklig, men den är långt ifrån tillräcklig för att läggas till grund för beskattning. Det är intet i densamma, som hindrar tillverkaren att, ehuru inmäskningarna vid ett och samma bränneri pläga göras med samma belopp hvar dag, ändock för de uppvägningar, vid hvilka kontrollören ej är närvarande, uppgifva mindre majs och mera annan spannmål; att lämna dylika oriktiga uppgifter bereder honom emellertid för närvarande ingen nytta.

Skall en särskild afgift erläggas för den inmäskade majsens, måste kontrollören före hvarje inmäskning bestämma den till inmäskning afsedda majsens vikt och dessutom tillse, att ej majs mellan de ordinarie inmäskningarna obehörigen inmäskas. Majs afverkas vanligen i brännerierna helkockt, och man kan då tänka sig, att, sedan den af kontrollören uppvägda majsquantiteten införts i kokaren och någon tid där kokats, ny majs påfyller vid något tillfälle, då kontrollören ej vore närvarande. Att ålägga kontrollören ej endast att närvara vid hvarje inmäskning, utan äfven att ständigt öfvervaka kokaren låter sig ej ens göra vid bränneri, där tillverkning endast bedrifves på dagen, enär kontrollören vissa tider är upptagen af annat arbete, såsom brännvinets uppmätning ur sprithållaren samt inläggning å och uttagning från nederlaget m. m.; ännu mindre skulle det gå för sig vid bränneri, där tillverkning pågår hela dygnet. Det skulle således i många fall erfordras två kontrollörer, boende i bränneriets omedelbara närhet.

Denna stränga kontroll öfver bränneriet, hvilken väl knappast skulle kunna genomföras, kan möjligen undvikas genom en föreskrift, att all vid bränneriet befintlig majs, så länge tillverkningsrätt där gäller, skall förvaras i särskildt magasin under kronans lås och ej utlämnas annat än i den mån den skall användas i bränneriet. Men denna föreskrift måste ytterligare kompletteras med en annan, nämligen att under samma tid majs ej må användas på egendomen, där bränneriet är beläget, till något annat ändamål, t. ex. utfodring åt kreatur, ty finge majs, afsedd att användas för sistnämnda ändamål, förvaras i annan lägenhet på egendomen, funnes ju ingen säkerhet, att den ej obemärkt infördes i bränneriet och där inmäskades utan kontrollörens vetskap;

detta gäller åtminstone för brännerier, där majs användes vid brännvinstillverkningen, vid hvilka det därför blir alldeles nödvändigt att under pågående tillverkning förbjuda användning af majs till utfodring.

Den andra af de föreslagna metoderna var att pålägga det af majs tillverkade brännvinet en högre skatt än annat brännvin. Enär det är omöjligt att, när flera olika råämnen användas i ett bränneri, särskilja det af det ena råämnet tillverkade brännvinet från det öfriga, blir det nödvändigt att underkasta allt det brännvin, som tillverkas vid bränneriet, under det att majs där afverkas, den högre skatten. Denna metod är ur kontrollsynpunkt enklare än den förut omnämnda, emedan kontrollören ej behöfver noggrant öfvervaka, huru mycket majs inmäskas, utan endast behöfver tillse, huruvida majs användes vid inmäskningen. Den medför däremot för tillverkaren den olägenheten, att han ej kan mäskas majs samtidigt med andra råämnen, hvilken samtida inmäskning dels af åtskilliga tillverkare anses medföra bättre utjäsning, dels lämnar värderikare drank än enbar potatismäsk. Hvad särskildt pressjästfabrikerna beträffar, torde denna metod sannolikt komma att alldeles hindra dem att vid sin tillverkning använda majs.»

Af hvad chefen för kontroll- och justeringsbyrån sålunda anført synes framgå, att af de båda antydda utvägarna den, som afser att underkasta allt det brännvin, som tillverkas vid ett bränneri, under det att majs där användes, högre skatt, är den, som lämpligast torde böra ifrågakomma att användas. Med anlitande af denna utväg kommer åt majsen att anvisas dess rätta plats bland råämnena för brännvinstillverkningen, nämligen att utgöra en reserv, som tillgripes, först sedan de inhemska produkterna förbrukats. Att genom tillämpning af nyssnämnda metod pressjästfabrikerna blifva förhindrade att inmäskas majs torde vara af mindre betydelse, enär de hufvudsakligen använda majs för att få ett högre brännvinsutbyte.

Den högre skatten för brännvin, tillverkad vid bränneri, där majs användes, synes böra utgå i form af en särskild afgift jämte den vanliga brännvinsskatten. Vid bestämmandet af storleken af denna särskilda afgift måste beaktas, att äfven det af maltet erhållna brännvinet blir underkastadt densamma. Till 100 kg. majs användas vid inmäskningen i de svenska brännerierna ungefär 20 kg. torkadt malt och utbytet blir af majsen 70 och af maltet 15 eller tillsammans 85 liter brännvin af normalstyrka, motsvarande 83,3 liter beskattningsbart brännvin; detta dock något högt räknadt. Fördelas den nuvarande tullen på 100 kg. majs, 3 kronor 70 öre, på 80 à 83 liter brännvin, belöper sig på hvarje liter 4,6 à 4,5 öre, hvilka tal lämpligen kunna afjämnas till 5 öre.

Den vid bränneriet anställde kontrollören bör med någon uppmärksamhet kunna öfvervaka, att ej okrossad majs inmiskas i smyg. Att vid bränneri, där malen spannmål användes, åstadkomma kontroll därå, att icke majsmjöl inblandas i annat mjöl är däremot svårare. Af sådan anledning borde helst användningen af malen spannmål vid brännvinstillverkning förbjudas, hvilket ej heller skulle förorsaka brännvinstillverkarne i allmänhet någon olägenhet, då för närvarande mjöl endast undantagsvis användes i brännerierna. För pressjästfabriker, som ännu använda den s. k. skumjästmetoden, skulle däremot förbudet blifva ödesdigert, enär vid dessa fabriker inmiskas spannmål endast i form af finmalet mjöl. För användning af malen spannmål måste därför en skärpt kontroll föreskrifvas hufvudsakligen gående ut på proftagning och undersökning af det mjöl, som användes, hvarjämte föreskrift bör lämnas, att spannmålen skall malas på bränneriets egen kvarn, samt möjligtvis kontrollörerna böra åläggas något utsträcktare tjänstgöring vid de brännerier, som använda malen spannmål, än vid öfriga brännerier. De bestämmelser, som i nyssnämnda hänseenden kunna finnas påkallade, hafva emellertid sin rätta plats i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna.

I en till Eders Kungl. Maj:t ingifven underdånig petition har ett stort antal personer, de flesta från Vestergötland, men åtskilliga äfven från Östergötland och Skåne — under framhållande dels att odling af rotfrukter vore alldeles nödvändig för att uppehålla jordens bördighet, dels att mellersta delen af det egentligen jordbruksidkande Sverige vore hänvisad till odling af rofvor och potatis, dels ock att i vissa trakter af nämnda landsdel af åtskilliga orsaker potatisen måste användas för brännvinstillverkning — anført, att under de senare åren råmaterialerna för brännvinstillverkningen blifvit helt andra än förut, nämligen antingen utländsk spannmål såsom majs, ris och dylikt eller ock sockerbetor och affall från sockertillverkningen samt importerad potatis. Tillverkningen hade också förändrats i så måtto, att antalet mindre brännerier årligen förminskades och ett antal stora fabriker uppstode. Staten hade genom att åsätta tull å brännvin sökt skydda denna industri, men upphäfde detta skydd genom att låta tullfritt införa brännvinet i utländsk potatis, som till följd af ett lyckligare klimat och billigare transportmedel kunde vid de södra kusterna säljas till sådant pris, att de svenska jordbrukarne ej kunde täfla därmed. Med åberopande häraf hafva petitionärerna hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om ej brännvinsbränningen kunde så ordnas, att därtill, såsom förut, landets produktion af potatis vunne afsättning, till hvilket måls vinnande

petitionärerna föresloge, att för allt brännvin, som tillverkades af utländska produkter, af sockerbeter eller affall från sockerfabrikation samt vid jästfabriker, skulle erläggas 10 öre högre skatt per liter af normalstyrka, än för det brännvin, som tillverkades af andra inhemska produkter, att tillverkningen på ett tillverkningsdygn ej finge öfverstiga 3,000 liter af normalstyrka vid hvarje bränneri, och att, där så skedde, liknande högre skatt, eller 10 öre, skulle erläggas för hvarje liter, som öfversköte nämnda antal, samt att potatis skulle åsättas en införseltull af en krona per 100 kilogram. Vidare hafva åtskilliga brännvinstillverkare och jordbrukare i Skåne och Blekinge i underdånig petition hemställt om införande af högre skatt för brännvin, som tillverkades af utländska produkter, hvarjämte framställningar gjorts dels af åtskilliga personer om införande af tull å all utländsk potatis, som här i riket infördes under tiden från och med den 15 september till och med den 15 april, dels ock genom Sveriges bränneriudkareförening af ett större antal jordbrukare angående meddelande af bestämmelser i syfte att tillverkningen af stärkelse och brännvin hufvudsakligast förbehölles det svenska jordbruket och dess potatisodling.

Öfver de två förstnämnda petitionerna hafva ej mindre generaltullstyrelsen och chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå gemensamt än äfven landbruksstyrelsen afgifvit infortrade underdåniga utlåtanden, däri bemälda myndigheter hemställt, att petitionerna icke måtte till vidare åtgärd föranleda.

Hvad angår petitionärernas förslag, så vidt därmed afses att genom särskilda åtgärder söka förekomma, att vid brännvinstillverkningen den svenska potatisen undantränges af importerad utländsk potatis, synes mig detsamma så till vida förtjäna afseende, att, utom för brännvin, tillverkad af majs, högre afgift bör erläggas jämväl för brännvin, tillverkad af importerad utländsk potatis.

Importen af potatis, som under 1890-talet ända till år 1897 höll sig vid omkring 3,000 å 4,000 ton om året, steg år 1898 till 32,000 ton. År 1899 utgjorde den 83,000 ton och de närmast därpå följande två åren respektive 54,000 och 85,000 ton, hvaraf åtminstone en del, ehuru storleken dock ej kan uppgifvas, användts vid brännerierna. Den närmaste anledningen till den första i större skala bedrifna importen af tysk bränneripotatis var den dåliga potatisskörden i Sverige hösten 1899, hvarigenom brist i tillgången på svensk potatis uppstod, desto större som brännvinstillverkningen till följd af förväntan på en blifvande skatteförhöjning bedrefs i vida större omfattning, än behovet af brännvin kräfde. Härtill kommo äfven förhållandena inom Tyskland, hvarest

brännvinstillverkningen under de närmast föregående åren ökats mycket betydligt, i följd hvaraf en allt större jordareal användts till potatisodling. När så en öfverproduktion af brännvin inträdde, uppstod öfverflöd på potatis; i synnerhet blef öfverskottet stort, när under vintern 1900—1901 höstsåden af hvete och råg i Tysklands östra provinser i hög grad skadades af frost, och den därigenom ledigblifna arealen användes till potatisodling. De omständigheter, jag nu anført, hafva visserligen varit tillfälliga och äro säkerligen öfvergående, men det är dock att förutse, att den en gång började potatisimporten kommer att fortgå äfven sedan normala förhållanden i nyss omnämnda afseenden åter inträdt i Tyskland. Oafsedt att potatisodlingen där bedrifves under gynnsammare förhållanden i afseende på klimat och jordmån än i Sverige, hafva under de senaste årtiondena såväl offentliga myndigheter som enskilda jordbrukare och korporationer nedlagt mycket arbete på potatisodlingens förbättrande ej mindre genom en rationell skötsel af densamma än äfven genom utsådens förbättrande, och hafva därvid betydande resultat vunnits. Sålunda har skörden per hektar, som under 1880-talet utgjorde i medeltal 83,1 deciton, under 1890-talet stigit till 96,5 deciton, likaledes i medeltal för hela årtioudet. Potatisens stärkelsehalt, i Sverige 16 till 17 procent, är i Tyskland vanligen öfver 20 procent, ofta nog 24 procent.

De nu antydda förhållandena i förening med den fördel för brännvinstillverkaren, som ligger däri, att han kan på en gång vid tillverkningsperiodens början uppgöra aftal med en enda säljare, nämligen importören, om leverans af hela det för tillverkningsåret behöfliga partiet potatis, under det att han vid inköp af svensk potatis mestadels måste göra inköpen i små partier utan att kunna på förhand med säkerhet beräkna, huru mycket han sammanlagdt kan erhålla, göra det antagligt, att den en gång började importen af utländsk, särskildt tysk bränneripotatis kommer att fortfara, såvida ej åtgärder till dess begränsning snart vidtagas. En dylik import af tysk potatis skulle säkerligen föra med sig anläggandet af stora brännerier i eller invid kuststäderna särskildt i södra Sverige, hvarigenom brännerihandteringen lätt komme att öfvergå till en ren fabriksindustri från att såsom för närvarande hufvudsakligen vara en binäring till jordbruket. Äfven för att motverka brännerihandterings utveckling i dylik riktning anser jag det vara nödvändigt att belägga det af utländsk potatis tillverkade brännvinet med en särskild afgift. Det är visserligen sant, att man vid brännerierna icke kan skilja den utländska potatisen från den svenska, men om anmälningsskyldighet för den, som vill använda utländsk pota-

tis, införes och påföljden för försummelse i detta afseende göres tämligen kännbar, torde det vara föga sannolikt, att någon brännvinstillverkare vill utsätta sig för den risk, oloflig användning af utländsk potatis skulle medföra, isynnerhet som hemforslandet af denna skrymmande vara ej kan ske obemärkt och det säkerligen snart blefve bekant bland grannarne och äfven för kontrollpersonalen, hvarifrån potatisen komme.

Afgiften för brännvin, tillverkad af importerad utländsk potatis, synes böra bestämmas till samma belopp som afgiften för brännvin, tillverkad af majs, således till 5 öre för hvarje liter. I likhet med den senare afgiften bör den också utgå för allt brännvin, som tillverkas vid bränneriet under den tid, då utländsk potatis där användes.

Det skydd, som genom en dylik afgift skulle beredas den svenska potatisodlingen, framgår af följande beräkning. Under antagande att den importerade tyska potatisens stärkelsehalt i medeltal är 21%, lämnar en hektoliter dylik potatis 17 liter brännvin, hvartill kommer det af maltet, 5 kg., erhållna brännvinet, 3,75 liter, således tillsammans 20,75 liter brännvin af normalstyrka, motsvarande 20,3 liter beskattningsbart brännvin. Belägges nu detta brännvin med en afgift af 5 öre per liter, blir afgiften för det af en hektoliter importerad potatis med tillhörande malt erhållna brännvinet något mera än 1 krona; och motsvarar således den föreslagna afgiften, isynnerhet som utbytet snarare är för lågt än för högt beräknadt, en tullavgift af under alla förhållanden minst 1 krona för hektoliter potatis.

Innan tillverkaren börjar använda majs eller utländsk potatis i bränneriet, bör han därom göra anmälan hos kontrollören liksom ock, enär den särskilda afgiften skall utgå för hela den tid, hvarunder nämnda råämnen användas, då han ämnar upphöra därmed. Den särskilda afgiften bör för undvikande af oreda i bokföringen debiteras för sig och ej sammanföras med skatten. På det att någon ändring icke må behöfva göras i fråga om rättigheten att hafva brännvin liggande på nederlag, bör afgiften också betalas i förskott. En försummelse härutinnan bör naturligtvis medföra tillverkningens afbrytande.

I ett år 1887 inom finansdepartementet utarbetadt förslag till förordning angående villkoren för tillverkning af brännvin hade intagits förbud att vid brännvinstillverkning använda majs, ris och andra råämnen, som vore af beskaffenhet att icke kunna inom landet allmänligen alstras. Såsom påföljd för öfverträdelse af detta förbud hade föreslagits böter från och med 500 till och med 1,500 kronor äfvensom en särskild afgift af 5 öre för hvarje kg. af det olofligen använda rå-

ämnet. Vid behandling inom högsta domstolen af detta förslag förklarade högsta domstolens pluralitet, att den ansåge det ur rättslig synpunkt icke vara lämpligt att för en viss klass af näringsidkare med kriminellt ansvar belägga ett eljest tillåtet användande af egna, till riket lofligen införda råämnena. I öfverensstämmelse med den inom högsta domstolen sålunda uttalade åsikten anser jag bötesstraff för den, som utan föregående anmälan vid brännvinstillverkning använder majs eller utländsk potatis, icke böra ifrågakomma. Däremot synes mig såsom påföljd för oloflig användning vid brännvinstillverkning af berörda råämnena böra föreskrifvas skyldighet för tillverkaren att erlagga en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter brännvin, som tillverkats vid bränneriet under den tid, då tillverkning där pågick på grund af samma tillståndsbevis, som gällde, när den olofliga användningen af råämnena ägde rum. Att den särskilda afgiften måste utkrävas för allt det brännvin, som tillverkats under tillverkningsperioden, påkallas af svårigheten att i de flesta fall kunna med säkerhet afgöra, när den olofliga användningen börjat. Presumtionen torde väl också få anses vara för att den pågått under hela tillverkningsperioden. För den särskilda afgiften, bör dock ett minimum fastställas, hvilket synes skäligen kunna bestämmas till 500 kronor.

Förutom i fråga om särskild afgift för brännvin, tillverkad af importerad utländsk potatis, synes mig petitionärernas framställningar endast i hvad de angå brännvinstillverkningens inskränkning till visst belopp böra föranleda någon åtgärd.

Enligt uppgifter, lämnade från kontroll- och justeringsbyrån, steg brännvinstillverkningen vid brännerierna tillverkningsåren 1891—92 och 1901—02 till följande belopp, nämligen år 1891—92

vid 22 brännerier till högst 50,000 liter
» 31 » » mellan 50,000 och 100,000 liter
» 27 » » » 100,000 » 200,000 »
vid 44 brännerier till mellan 200,000 och 400,000 liter
» 12 » » » 400,000 » 600,000 »
» 6 » » mera än 600,000 liter

samt år 1901—02

vid 4 brännerier till högst 50,000 liter
» 12 » » mellan 50,000 och 100,000 liter
» 21 » » » 100,000 » 200,000 »
» 41 » » » 200,000 » 400,000 »
» 39 » » » 400,000 » 600,000 »
» 18 » » mera än 600,000 liter.

Härvid är visserligen att märka, att brännvinstillverkningen under de senaste åren varit större än vanligt, äfvensom att bland de 18 brännerier, som under sistlidet år tillverkat mera än 600,000 liter, äfven förekomma 5 pressjästfabriker, som varit i gång under hela året; men äfven med tillbörligt afseende fästadt härå visa ändock de anförda siffrorna, att brännerihandteringens utveckling under de senaste tio åren gått i sådan riktning, att antalet af de minsta brännerierna minskats dels genom några bränneriers nedläggande dels ock genom andras utvidgande, under det att däremot antalet stora brännerier ökats i högst afsevärd grad. Då det är af stor betydelse för jordbruket att fortfarande få behålla brännerihandteringen såsom en sin binäring, är det nödvändigt, att åtgärd vidtages för att hejda den ofvan antydda utvecklingen.

I nu gällande förordning angående villkoren för tillverkning af brännvin stadgas i § 11, att, om tillverkningen vid ett bränneri under hela den tid, tillverkningsrätt där gällt, öfverstigit 5,000 liter beskattningsbart brännvin i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, skall en särskild afgift af 10 öre utgå för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet öfverstiger en medeltillverkning, beräknad efter 5,000 liter för hvarje tillverkningsdygn. På grund häraf kan vid ett bränneri under den allmänna tillverkningstiden 1 oktober—1 maj — i de flesta fall 176 tillverkningsdygn — tillverkas 880,000 liter beskattningsbart brännvin mot vanlig skatt, under det att för det därutöfver tillverkade brännvinet särskild afgift måste erläggas. Därest, såsom jag anser, en inskränkning i bränneriernas största tillverkning bör ske, lämna de redan anförda siffrorna en tydlig anvisning, huru långt inskränkningen lämpligen bör sträckas, nämligen till 600,000 liter. Bestämmas det belopp, som under allmänna tillverkningstiden må tillverkas vid ett bränneri mot erläggande af den vanliga skatten, till 600,000 liter beskattningsbart brännvin, hvilket motsvarar något mera än 612,000 liter brännvin af normalstyrka, skulle, under förutsättning att förhållandena vore desamma som under tillverkningsåret 1901—1902, endast 11 af de nämnda år i gång varande brännerierna beröras af förändringen, nämligen 3 jästfabriker, 3 betsaftsbrännerier, 1 melassbränneri och 4 andra brännerier, af hvilka sistnämnda dock två med endast ett obetydligare belopp öfverskredo den ifrågasatta gränsen. Vidtages den ifrågasatta ändringen, synes det vara lämpligt att på samma gång också förändra sättet för maximitillverkningens beräkning och ej längre därvid begagna medeltillverkning på tillverkningsdygn, utan i stället be-

stämman ett högsta belopp, som under den allmänna tillverkningstiden från den 1 oktober till den 1 maj må vid ett och samma bränneri tillverkas utan erläggande af särskild afgift utöfver skatten. Härför tala flera skäl. Först och främst är med billighet mest öfverensstämmande, att en tillverkare får använda sina råmaterial på sätt honom lämpligast synes, således använda dem under en kortare eller längre tid allt efter som det för honom synes förmånligast. Särskildt vid brännvinstillverkning af betor är det en fördel, att icke säga rent af nödvändigt, att kunna afsluta tillverkningen redan under höstmånaderna, emedan betornas sockerhalt i afsevärd grad minskas ju längre de förvaras. Då enligt mitt förslag maximitillverkningen skulle inskränkas så betydligt som till ungefär två tredjedelar af den nuvarande, bör i stället frihet beredas tillverkarne att på förmånligaste sätt ordna sin tillverkning inom de för densamma utstakade gränserna. Vidare är det för en tillverkare synnerligen lätt att kringgå den nuvarande bestämmelsen; han kan nämligen under en kort tid forcera tillverkningen, så att den vida öfverstiger 5,000 liter om dygnet, och därefter drifva densamma ytterst långsamt, till och med inställa den några dagar i sänder, till dess antalet tillverkningsdygn blifvit så stort, att medeltillverkningen för dygnet nedgått under 5,000 liter, hvilket vanligen blir billigare än att betala den föreskrifna afgiften för öfvertillverkningen.

Vid en så stark begränsning af tillverkningen, som jag nu föreslagit, bör äfven beloppet af den särskilda afgiften för öfvertillverkningen ändras, så att denna afgift icke kommer att verka såsom ett förbud mot tillverkning utöfver den föreslagna gränsen. Detta kan sägas vara förhållandet med den nuvarande afgiften, 10 öre för hvarje liter; också har öfvertillverkning åtminstone under de senaste tjugu åren icke förekommit förr än just under sistförflutna tillverkningsår. Sättes däremot ifrågavarande afgift till 5 öre för liter, blir den tillräckligt stor för att i allmänhet hindra tillverkningen att öferskrida 600,000 liter utan att dock alldeles omöjliggöra detta, därest en eller annan tillverkare skulle önska att utsträcka sin tillverkning utöfver nämnda belopp.

Begränsningen af brännvinstillverkningen under tiden 1 oktober till 1 maj till 600,000 liter förutsätter gifvetvis, att äfven tillverkningen under den öfriga tiden af året begränsas i samma mån. Eftersom antalet tillverkningsdygn under månaderna maj till och med september i allmänhet är 128, bör tillverkningen under denna tid begränsas till 435,000 liter för att komma i rätt förhållande till vintertillverkningen.

Fråga om ändring i § 11 i förordningen angående villkoren för

tillverkning af brännvin i syfte att utbyta bestämmelsen om en viss högsta tillverkning på dygnet mot en dylik om viss högsta tillverkning under hela tillverkningstiden har vid ett föregående tillfälle varit före, men då utan samband med förslag att minska tillverkningen. Öfver det i ämnet väckta förslaget inforrades underdåniga utlåtanden från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus, Kristianstads och Blekinge län, af hvilka de två förstnämnda tillstyrkte detsamma, hvar emot Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län hufvudsakligen af farhåga för ökad brännvinstillverkning af betor afstyrkte detsamma. Faran härför är emellertid nu undanröjd genom den föreslagna sänkningen af den gräns, vid hvilken skyldighet inträder att erlägga en särskild afgift utöfver skatten.

Att bestämmelsen om särskild afgift för den del af tillverkningen, som öfverstiger 600,000 liter, bör gifvas sådan affattning, att den gäller för hvarje särskildt bränneri, oafsedt om tillverkningen där bedrivs på grund af ett enda tillståndsbevis, som gäller hela tillverkningstiden, eller om flera tillståndsbevis uttagits efter hvarandra af vare sig en och samma eller flera personer.

I nu gällande tillverkningsföreskrifves vidare, att tillämnad brännvinstillverkning skall anmälas 14 och tillverkningens afslutande 5 dagar i förväg. Dessa anmälningstider, förr möjligen behöfliga, hafva med förbättrade kommunikationer nu blifvit alldeles för långa, och då de dessutom medföra vissa olägenheter för tillverkaren, synas de mig böra lämpligen förkortas till respektive 10 och 3 dagar, detta desto hellre som redan 1891 års maltskattekommitté föreslog 10 dagars anmälningstid för bryggerierna, mot hvilket förslag länsstyrelserna i däröfver afgifna utlåtanden icke framställt någon anmärkning. I sammanhang härmed bör ock den i § 7 medgifna tid af 5 tillverkningsdygn, hvarunder tillverkningen vid bränneri må vara inställd, innan skyldighet inträder för tillverkaren att ersätta kontrollkostnaden, nedsättes till 3 tillverkningsdygn. Den nuvarande onödigt långa tidrymden af fem dagar vållar nämligen statsverket betydliga kostnader, därigenom att nästan alltid vid tillverkningens början och slut och ofta jämväl vid andra tillfällen brännerierita stå stilla flere dagar, under det tillverkningsrätten är gällande.

Utom af förenämnda orsaker påkallas ändring i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin jämväl af en annan anledning, om hvilken jag vid framläggande inför Eders Kungl. Maj:t af förslag till beräkning af statsverkets inkomster och utgifter för år 1904 redan erinrat, nämligen behovet af ökade statsinkomster, hvilket

behof föranleder därtill, att tillverkningskatten bör höjas med 15 öre eller från 50 öre till 65 öre för liter. Häraf föranledes ändring i § 10 mom. 1 af nämnda förordning.

Därjämte erfordras i mom. 3 af samma § ändring i fråga om det belopp, som må restitueras vid utförsel af brännvin. Detta belopp bör för råbrännvin vara lika med skatten, eller 65 öre, samt för renadt brännvin, enligt nu gällande grundsats, skatten för en liter råbrännvin, ökad med två procent, eller 66,3 öre.

I § 12 i tillverkningsförordningen stadgas, att af det obeskattade brännvinet minst 85 procent skola vara liggande på nederlag såsom säkerhet för skatten, hvaremot tillverkaren äger utbekomma återstoden utan skattens erläggande. Storleken af det belopp, som tillverkaren sålunda må äga disponera, är naturligtvis beroende på skattens storlek och råbrännvinets pris. Detta sistnämnda torde knappt någon enda gång under de senare åren hafva nedgått under 13 öre, men äfven om det sjönke så lågt som till 11,5 öre, skulle värdet af 85 liter ändock betäcka skatten efter 65 öre för de disponerade 15 literna, och anser jag därför icke behöfligt att föreslå någon ändring i nyssnämnda §.

Brännvinstillverkningen har under de fyra senaste tillverkningsåren ökats högst betydligt; den utgjorde under tillverkningsåren 1893—1898 33 å 37 millioner liter, under åren 1898—1901 45 å 46 millioner liter, allt för år räknadt, och steg sistförflutna tillverkningsår 1901—1902 till öfver 49,000,000 liter. Att denna ökning icke föranledts endast af ökad konsumtion, framgår däraf, att vid innevarande tillverkningsårs början den 1 sistlidne oktober inelågo ej mindre än 15,000,000 liter brännvin å nederlag mot 6 å 8 millioner liter de tre närmast föregående åren och omkring 4,000,000 liter under normala förhållanden. Anledningen till den inträffade ökningen i tillverkning, som nu utmynnat i öfverproduktion, har däremot säkerligen varit förväntan på skatteförhöjning. Tillverkningen, som visserligen under hösten 1902 var afsevärdt mindre än under närmast föregående höst, kommer antagligen att ökas från och med det proposition aflåtes om förhöjning i skatten för att sedan, så snart skatteförhöjningen trädte i kraft, åter nedgå. Tillvaron inom landet af en betydlig kvantitet brännvin liggande på nederlag eller till fri disposition är vid genomförande af en skatteförhöjning en olägenhet så tillvida, att den högre skatten ej blir effektiv, förr än det brännvin, som beskattats efter den lägre skattesatsen, blifvit förbrukadt. För att i möjligaste mån minska denna olägenhet bör därför förhöjningen i skatten inträda så fort ske kan och drabba allt brännvin, för hvilket, då skatteförhöjningen inträder, skatt är ogulden.

Den af skatteförhöjningen följande höjningen af restitutionsbeloppet vid utförsel eller denaturering af brännvin bör icke inträda samtidigt med skatteförhöjningen, emedan i sådant fall skatt för rätt betydliga belopp skulle komma att restitueras med 65 öre, oaktadt den ej blifvit erlagd med mera än 50 öre. Den högre restitutionen bör i stället inträda något senare och synes tidpunkten därför lämpligast kunna bestämmas på enahanda sätt som vid senaste skatteförhöjning år 1888, nämligen vid denaturering till den 1 nästkommande oktober och vid utförsel till den 1 januari 1904.

Af öfriga föreslagna ändringar i förordningen bör bestämmelsen om särskild afgift å brännvin, som tillverkas af majs, hvilken bestämmelse förutsätter borttagande af den nuvarande tullafgiften på majs, ej träda i kraft förr än någon tid, exempelvis fjorton dagar förflutit, sedan beslut om tullfrihet för majs trädt i kraft. Å ena sidan behöfva nämligen de brännvinstillverkare, som använda majs, någon tid för att använda redan inköpt förråd däraf, men å andra sidan får mellantiden ej tilltagas för lång, på det att tillverkarne ej må få tillfälle att importera och till brännvinstillverkningen använda tullfri majs. Samtidigt med nämnda afgift bör ock bestämmelsen angående användning af malen spannmål träda i kraft.

Återstående föreslagna ändringar kunna lämpligen tillämpas från och med början af nästa tillverkningsår således från den 1 oktober 1903.

Sedan chefen för finansdepartementet härefter uppläst ett inom nämnda departement uppsatt förslag till ändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, hvilket förslag under litt. — finnes detta protokoll bilagdt, yttrade han vidare:

Åberopande hvad jag förut anfört, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte i särskilda nådiga propositioner föreslå Riksdagen att

dels besluta sådan ändring i gällande tulltaxa, att rubriken omalen majs förklaras tullfri, samt att berörda ändring skall lända till efterrättelse från och med den dag, som, efter det Riksdagen fattat beslut i ämnet, af Eders Kungl. Maj:t kungöres,

dels ock antaga det af mig nyss upplästa förslaget till ändrad lydelse af vissa §§ i nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887.

I sammanhang härmed torde Eders Kungl. Maj:t föreslå,

att hvad sålunda i afseende å förhöjningen af brännvinsskatten

stadgas skall lända till efterrättelse från och med dag, som efter af Riksdagen därom fattadt beslut, af Kungl. Maj:t kungöres;

att bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft från och med dag, som, efter det Riksdagen fattat beslut om upphäfvande af majs-tullen, af Eders Kungl. Maj:t kungöres;

att skatt vid denaturering af brännvin skall intill den 1 oktober 1903 restitueras med 50 öre för litern;

att bestämmelserna angående den förhöjda restitutionen vid utförsel skola tillämpas från och med den 1 januari 1904 samt

att öfriga bestämmelser skola träda i kraft den 1 oktober 1903.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådiga propositioner till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagorna litt. — och — vid detta protokoll utvisa.

Ex protocollo:

Sven Köhler.